

Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΑΣ

Ἡ «Ναυτία» εἶναι τό πρῶτο μυθιστόρημα (1938) τοῦ ὑπαρξιστῆ φιλοσόφου Ζάν Πῶλ Σάρτρ, καί ἡ πρώτη λογοτεχνική ἐπιτυχία του. Ἀφηγεῖται τά ἐπαναλαμβανόμενα συναισθήματα ἀποστροφῆς, πού βιώνει ἕνας νεαρός ἱστορικός, καθὼς συνειδητοποιεῖ τήν κοινοτοπία καί τό κενό τῆς ὑπαρξῆς.

Μέ συμπτώματα τέτοιας πνευματικῆς «ναυτίας» ἐκδηλώνουν τό κενό τους συχνά οἱ νέοι μας σήμερα. Ὅταν τό 2007 ἔγιναν τά ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν στήν πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου, ομάδα φοιτητῶν «στόλισαν» τά ἄμφια τοῦ μακαριστοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς Δημητρίου μέ ... αὐγά καί γιαούρτια καί ἀνάρτησαν πανώ μέ τή διαμαρτυρία: «Τί δουλειά ἔχει ἕνας ναός στόν χώρο τοῦ Πολυτεχνείου»;

Λίγα χρόνια ἀργότερα σέ διαδήλωση στή Θεσσαλονίκη φοιτητές ἔριξαν βόμβες μολότωφ «στή μνήμη κάποιων φίλων πού αὐτοκτόνησαν»!

Καί τά ... αὐγά καί τά γιαούρτια ἀλλά καί οἱ βόμβες μολότωφ εἶναι ὁ «ἐμετός» πού προκαλεῖ στά ἄρρωστα στομάχια τῶν νεαρῶν τό ἀχώνευτο γι' αὐτούς μήνυμα πού ἐκπέμπει ΚΑΙ ἡ παρουσία ἑνός Ναοῦ ΚΑΙ ἡ αὐτοκτονία φίλων τους. Καί τό κοινό αὐτό μήνυμα εἶναι τά λόγια τοῦ Χριστοῦ: «Ἄν δέν φᾶτε μέ τό Μυστήριον τῆς Θεῆς Εὐχαριστίας τήν σάρκα τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καί δέν πιεῖτε τό αἶμα Του, δέν εἶναι δυνατόν νά ἔχετε μέσα σας ζωή» (Ἰω. 6, 53).

Ἕνα ὑπέροχο τροπάριο ἀπό τή γιορτή τῶν Χριστουγέννων ἀποκαλύπτει ἀφ' ἑνός ὅτι ἡ Ἐνανθρώπησι τοῦ Θεοῦ Λόγου

εἶναι ἡ μόνη πηγὴ νοήματος γιά ἀληθινὴ ζωή. Ἀφ' ἑτέρου ξεσκεπάζει τό γιατί αὐτό τό μόνο ἀληθινὸ νόημα ζωῆς προκαλεῖ σέ μερικοὺς ναυτία. «Ἄς γεμίσουμε», λέει, «χαρά καί ἀγαλλίαση μελετώντας αὐτό τό Μυστήριον τῆς Σάρκωσης τοῦ Θεοῦ Λόγου, γιατί τώρα ἡ Παναγία γεννῶντας τόν Χριστό ἀνοίξε τήν πόρτα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, πού ἐμεῖς εἴχαμε κλείσει μέ τήν ἀποστασία μας. Τώρα πιά μπορούμε νά ἀπολαμβάνουμε τήν ἀπερίγραπτη χαρά τοῦ Παραδείσου, ἀπὸ τόν ὅποιο ἐξοριστήκαμε λόγω τῆς παρακοῆς μας στό θέλημα τοῦ Θεοῦ».

Μαζί μέ αὐτή τήν ἐξορία, πού ἐμεῖς προκαλέσαμε, ἀρρώστησαν ὅλες οἱ αἰσθήσεις μας. Καί τά ἀληθινὰ γευστικά καί θρεπτικά «ἐδέσματα» τῆς ὑπακοῆς καί ἀγάπης πρὸς τόν Θεό, μᾶς ἔγιναν ἀποκρουστικά καί ἀπεχθῆ. Κατάντησε νά μᾶς ἀηδιάζει κάθε τι πού θυμίζει τόν Χριστό καί τήν ἀγάπη Του, καί νά μᾶς προκαλεῖ ναυτία! Καί ἀγαπήσαμε καί βολεψτήκαμε στόν ἀηδιαστικό βούρκο τῶν παθῶν μας.

Ἐκείνη, πού πάνω ἀπὸ ὅλα τά πλάσματα ἀντιστάθηκε δυναμικά σ' αὐτή τή ναυτία καί μᾶς γλύτωσε ἀπὸ αὐτήν, εἶναι ἡ Παναγία. Εἶναι (σύμφωνα μέ ἕνα τροπάριο) «ἡ μυστική ἄμπελος, πού βλάστησε - χωρίς τήν παρέμβαση «γεωργοῦ» ἀνδρός - τό πιό γλυκὸ σταφύλι, τόν Χριστό. Καί κρατώντας Τον στήν ἀγκαλιά Της χρησιμοποιοῦντας τά χέρια Της γιά κλαδιά, ἔλεγε: Ἐσύ εἶσαι ὁ καρπός μου! Ἐσύ εἶσαι ἡ ζωὴ μου» (Οἶκος 26^{ος} Δεκεμβρίου).

Ἀρχιμ. Βαρνάβας

ΤΟ ΞΥΠΝΗΤΗΡΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Στίς 2 Δεκεμβρίου τοῦ 1991 στά Καυσοκαλύβια τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἄφησε τήν τελευταία του πνοή ὁ λαοφιλὴς ὁσιος Πορφύριος ὁ Καυσοκαλυβίτης. Ὁ Θεός τόν χαρίτωσε ἀπό πολύ νωρίς μέ τό χάρισμα τῆς θαυματουργίας. Χιλιάδες ἄνθρωποι τόν ἀγάπησαν γιατί προσευχήθηκε γι' αὐτούς καί τούς βοήθησε νά λύσουν τά προβλήματά τους.

Γεννήθηκε τό 1906 στό χωριό Ἅγιος Ἰωάννης Καρυστίας στή νότια Εὐβοία. Ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ νωρίς ὁδήγησε τά βήματά του στό Ἅγιον Ὄρος. Ἐκεῖ ὡς δόκιμος μοναχός ἀσκήθηκε στήν ὑπακοή καί τήν διακονία. **Σέ ηλικία 17 ἐτῶν (1923), μετά ἀπό τήν κυριακάτικη Θεία Λειτουργία, ἔνωσε νά τόν περιλούει ἡ Θεία Χάρις χαρίζοντάς του μιά σπάνια διαύγεια πνεύματος πού τόν ἔκανε νά ἀναγνωρίζει καί νά βλέπει καταστάσεις καί γεγονότα πού δέν ἔβλεπε πρίν. Ἐπρόκειτο γιά ἕνα σπάνιο δῶρο πού τοῦ χάρισε ὁ Θεός, τό διορατικό χάρισμα.**

Τό 1927 χειροτονεῖται ἱερέας καί τοῦ δίδεται ἡ ἄδεια τοῦ ἐξομολόγου. Ὅσοι ἄνθρωποι τόν γνώρισαν καί ἐξομολογοῦνταν, ἔφευγαν βαθιά ἀναπαυμένοι. Πλησίαζε τά παραστρατημένα παιδιά μέ μοναδική στοργή. Τά συμβούλευε καί τούς ἔλεγε: **«Τόν Χριστό νά Τόν ἀτενίζουμε καί νά Τόν πλησιάζουμε σάν φίλο. Πέφτουμε; Ἀμαρτάνουμε; Νά τρέχουμε κοντά Του μέ οἰκειότητα, μέ ἀγάπη καί μέ ἐμπιστοσύνη, ὄχι μέ φόβο ὅτι θά μᾶς τιμωρήσει, ἀλλά μέ θάρρος, πού θά μᾶς δίνει ἡ αἴσθηση τοῦ φίλου».**

Συχνά μιλοῦσε γιά τό ξυπνητήρι τοῦ Θεοῦ. Ὅταν τόν ρωτοῦσαν, τί εἶναι,

Παπούλη, αὐτό τό ξυπνητήρι τοῦ Θεοῦ, ἀπαντοῦσε:

«Ὅταν βλέπουμε τούς συνανθρώπους μας νά ζοῦν χωρίς σκοπό καί νόημα μακριά ἀπό τόν Θεό, στενοχωρούμαστε. Ὅμως μέ τήν στενοχώρια δέν κάνουμε ἀπολύτως τίποτα. Ὑπάρχει ἕνα μυστικό πού ἂν τό καταλάβουμε θά τούς βοηθήσουμε. **Τό μυστικό εἶναι νά κουντίσουμε τό ξυπνητήρι τοῦ Θεοῦ, γιά νά ἀρχίσει νά χτυπάει! Τό ξυπνητήρι τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ ἀγάπη Του γιά τόν κάθε ἄνθρωπο.** Ἡ δική μας ἀγάπη γιά τόν διπλανό μας, ὅταν εἶναι σωστή καί ἀληθινή, πρέπει νά γίνεται μέ προσευχή γι' αὐτόν. Ἐτσι κουντίζουμε τό ξυπνητήρι τοῦ Θεοῦ, δηλαδή προσελκύνουμε τό βλέμμα τῆς ἀγάπης Του, ὥστε νά ἐνεργήσει ἡ Χάρη Του στόν συγγενή ἢ τόν φίλο μας. Αὐτή ἡ παντοδύναμη Θεία Ἀγάπη μέ τή Χάρη της διεγείρει τόν ἄνθρωπο καί τόν κάνει νά στραφεῖ πρὸς τή Θεία Ἀγάπη. Τοῦ ἀνοίγει τόν δρόμο γιά νά βρεῖ τόν Θεό, δηλαδή τήν ἀληθινή χαρά καί εὐτυχία! **Ὅ,τι ἐμεῖς δέν μποροῦμε νά κάνουμε, τό κάνει τό ξυπνητήρι τοῦ Θεοῦ, ἡ Ἀγάπη καί ἡ Χάρη Του.**

Καί συνέχιζε λέγοντας: «Νά μήν εἴμαστε τσιγκούνηδες στήν ἀγάπη. Ὅπως ὁ Θεός μᾶς ἀγαπάει μέ τά ἐλαττώματά μας, ἄς σκορπίζουμε καί μεῖς σέ ὅλους τήν ἀγάπη μας ἀδιαφορώντας ἂν μᾶς ἀγαπᾶνε ἢ ὄχι. Νά μάθετε νά ἀγαπᾶτε χωρίς ἀνταλλάγματα. Ὅσες φορές ἀγαπᾶτε χωρίς νά ἐπιδιώκετε νά σᾶς ἀγαποῦν, θά μαζεύονται ὅλοι κοντά σας σάν τίς μέλισσες. Καί μήν ξεχνάτε τό ξυπνητήρι τοῦ Θεοῦ».

Ἀρχιμ. Ἰωαννίκιος

Η ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Ἡ πτώση τοῦ ἀνθρώπου στήν ἀμαρτία δημιούργησε ἕνα πολύπλοκο πρόβλημα. Ὁ ἄνθρωπος ἀμάρτησε ἐκούσια, συνεπώς ὁ διάβολος τὸν ὑποδούλωσε νόμιμα. Ὁ ἄνθρωπος ἔπρεπε νὰ παλέψει καὶ νὰ νικήσει τὸν διάβολο μόνος του, ἀλλὰ, ὄντας νεκρὸς πνευματικά, δὲν εἶχε τὴ δύναμη γιὰ κάτι τέτοιο. Ὁ Θεὸς εἶχε τὴ δύναμη νὰ τὸν σώσει, ἀλλὰ, ἂν ἐπενέβαινε δυναμικά, ὁ διάβολος θὰ τὸν κατηγοροῦσε γιὰ ἀδικία (βλ. καὶ ΛΥΧΝΙΑ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ, ἀρ. φ. 497, Δεκ. 2024).

Ἡ λύση τοῦ προβλήματος αὐτοῦ ὑπῆρχε ἔτοιμη πρὸ τῶν αἰώνων μέσα στὴ φιλάνθρωπη βουλή καὶ τὴν ἄπειρη σοφία τοῦ Θεοῦ. Βλέποντας τοὺς ἀνθρώπους μέσα στήν ἀθλιότητα τῆς ἀμαρτίας ὁ Θεός, σκεπτόταν γεμάτος ἀγάπη νὰ τοὺς ἀπαλλάξει ἀπὸ τὴν ἀμαρτία ποὺ τοὺς τυραννοῦσε, **διὰ μέσου τοῦ Χριστοῦ** (ἄγ. Κύριλλος Ἀλεξανδρείας). Ἡ λύση ἦταν ὄντως θεοπρεπὴς καὶ φανέρωσε τὴν ἀληθινὴ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, κάνοντας ἐκδηλὰ τέσσαρα κυρίως βασικὰ θεϊκὰ χαρακτηριστικά: Τὴν ἀγαθότητα, τὴ σοφία, τὴ δικαιοσύνη καὶ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀγαθότητα καὶ ἀφατὴ φιλάνθρωπία του ἦταν αὐτὴ ποὺ ἐξ ἀρχῆς κίνησε τὸν Θεὸ νὰ μὴν παραβλέψει τὸ ἐκπεσὸν πλάσμα του, ἀλλὰ νὰ τὸ σπλαχνισθεῖ καὶ νὰ ἀπλώσει πρὸς αὐτὸ χεῖρα βοηθείας. Ὅσα ἔκαμε ὁ Θεὸς γιὰ τὸν ἄνθρωπο, τὸ ὅλο σχέδιο τῆς Θείας Οἰκονομίας, εἶναι καρπὸς ἀπέραντης ἀγαθότητας, κίνηση τῆς ἀνυπέρβλητης ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

Ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ φαίνεται στὸ γεγονός ὅτι δὲν ἐνεργεῖ δυναστικά, ἀλλὰ δίκαια. Ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος ἦταν ποὺ ἡττήθηκε καὶ θανατώθηκε, **αὐτὸς καὶ ὄχι κάποιος ἄλλος** ἔπρεπε τώρα νὰ νικήσει τὸν τύραννο. Δὲν ἤθελε ὁ Θεὸς νὰ ἀρπάξει μὲ τὴ βία τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν κατοχὴ τοῦ θανάτου. Δὲν τὸ εὑρίσκε δίκαιο αὐτό. Τὸ πρέπον ἦταν νὰ νικηθεῖ ὁ πονηρὸς ὄχι ἀπὸ κάποιον ἄλλον, ἀλλὰ ἀκριβῶς ἀπὸ αὐτὸν ποὺ ἐξαπατήθηκε καὶ κατατυραννήθηκε ἀπὸ τὸν ἴδιο, πράγμα γιὰ τὸ ὁποῖο

μάλιστα κόμπαζε ἰδιαίτερος (ἄγ. Μεθόδιος Ὀλύμπου). Ὁ Θεὸς ἤθελε νὰ σώσει τὸ ὅμοιο μὲ τὸ ὁμοίό του. Νὰ κάνει πάλι νικητὴ αὐτὸν ποὺ κάποτε νικήθηκε καὶ ὑποτάχθηκε στὸν θάνατο διὰ τῆς ἀμαρτίας. «*Ὅπερ ἄπορον ἦν*». Αὐτὸ ἦταν δυσχερέστατο ζήτημα, ἀνυπέρβλητη δυσκολία, δυσεπίλητο πρόβλημα, πραγματικὸ ἀδιέξοδο γιὰ κάθε ἄλλον πλὴν τοῦ Θεοῦ. Δὲν ὑπάρχουν πράγματα ἱκανὰ νὰ κάμουν τὸν Θεὸ «*ἀπόρως ἔχειν*», νὰ τὸν φέρουν σὲ ἀμηχανία. Γιατὶ ἐδῶ ἀναλαμβάνει «*τὸ σοφὸν*» τοῦ Θεοῦ.

Ἡ σοφία λοιπὸν τοῦ Θεοῦ βρῆκε «**τοῦ ἀπόρου λύσιν εὐπρεπεστάτην**». Μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ Πατρός, «**ὁ μονογενὴς Υἱός...**, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρός, ὁ ὁμοούσιος τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, ὁ προαιώνιος, ὁ ἀναρχος, ὁ ἐν ἀρχῇ ὢν, ...καὶ Θεὸς ὢν, ὁ ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, **κλίνας οὐρανοὺς κατέρχεται**». Κάνει μιὰ ἀνέκφραστη καὶ ἀκατάληπτη συγκατάβαση, «*τὸ ἀταπεινῶτον αὐτοῦ ὕψος ἀταπεινῶτως ταπεινώσας, ...καὶ Θεὸς ὢν τέλειος, ἄνθρωπος τέλειος γίνεται*». Καὶ ἂν κάποτε ὁ διάβολος δελέασε μὲ τὴν (ἄκρως ἐπιθυμητὴ) ἐλπίδα τῆς θέωσης τὸν ἄνθρωπο, τώρα ὁ ἴδιος δελεάζεται ἀπὸ σάρκα, ἀντιμετωπίζει δηλαδὴ τὴν (ταπεινὴ) πρόκληση νὰ τὰ βγάλει πέρα μὲ ἕναν ἄνθρωπο (ἄγ. Ἰω. Δαμασκηνός). Ὁ Χριστὸς ἐρχεται νὰ νικήσει τὸν διάβολο **ὡς (Θε)άνθρωπος**.

Ἡ δύναμη τέλος τοῦ Θεοῦ φανερῶνεται μὲ τὸ ὅτι δὲν ἔμεινε μόνο στήν καλὴ θέληση καὶ στὰ λόγια, ἀλλὰ ἔφερε ὄντως εἰς πέρας ἐπιτυχῶς καὶ νικηφόρως τὸ σχέδιό του. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν «**ἐπιτελεῖται τὸ πάντων καινῶν καινότατον, τὸ μόνον καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον**». Ἕνα ἔργο, διὰ τοῦ ὁποῖου «*ἡ ἄπειρος τοῦ Θεοῦ ἐμφανίζεται δύναμις*».

Δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερο καὶ παραδοξότερο ἔργο στήν ἱστορία τοῦ κόσμου ἀπὸ τὸ νὰ γίνεῖ ἄνθρωπος ὁ Θεός.

Πρωτ. Δημήτριος Μπόκος

Η ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Στις 13 Μαΐου 2025 απέβισε ο Χοσέ «Πέπε» Μουχίκα, πρώην πρόεδρος της Ούρουγουάης (2010-2015). Ο πρόεδρος έζησε σάν απλός αγρότης, απαρνήθηκε τις πολυτέλειες της εξουσίας και μετέτρεψε την ταπεινότητα σέ παγκόσμιο σύμβολο ήγερσίας.

Η συγκίνηση διεθνώς υπήρξε τεράστια, όχι γιατί υπήρξε πρόεδρος, αλλά γιατί υπήρξε άνθρωπος. Η ζωή του αποτέλεσε μία διαμαρτυρία απέναντι σέ έναν κόσμο πού έχει ξεχάσει την έννοια της λιτότητας, της ειλικρίνειας και της προσφοράς.

Όταν εξελέγη πρόεδρος της Ούρουγουάης τό 2010, αρνήθηκε νά μείνει στό προεδρικό μέγαρο και συνέχισε νά ζει μέ την σύζυγό του σέ μία αγροικία έξω από την πρωτεύουσα Μοντεβιδέο. Κυκλοφορούσε μέ ένα παλιό Volkswagen Beetle του 1987, τό όποιο αρνήθηκε νά πουλήσει, ακόμη και όταν του προσφέρθηκε ένα εκατομμύριο δολάρια. Την πρόταση χαρακτήρισε «γελοία». Τό 90% του προεδρικού του μισθού τό δώριζε σέ φιλανθρωπικά ιδρύματα και σέ προγράμματα στήριξης μικρών αγροτών. Ο Μουχίκα, επικριτικός απέναντι στον καταναλωτισμό και τον νεοφιλευθερισμό, εξέφραζε τις απόψεις του μέ αποστομωτική απλότητα:

«Όταν αγοράζεις κάτι, δέν τό πληρώνεις μέ χρήματα. Τό πληρώνεις μέ τόν χρόνο της ζωής σου πού ξόδεψες γιά νά βγάλεις αυτά τά χρήματα».

Κατά τή διάρκεια της προεδρίας του, και μετά από αυτήν, ο Μουχίκα δέχτηκε προτάσεις γιά διεθνείς διακρίσεις, ανάμεσά τους και ή υποψηφιότητα γιά Νόμπελ Ειρήνης. Όμως αρνήθηκε λέγοντας: «Τό καθήκον δέν βραβεύεται. Δέν χρειάζομαι μετάλλια γιά νά ξέρω τί πρέπει νά κάνω».

Θά πεί κανείς: Μά πώς γίνονται όλα αυτά από έναν πολιτικό; Μας τό εξηγεί άριστα ο άπόστολος Παύλος.

«Γιά τόν Θεό δέν είναι δίκαιοι οί απλώς άκούσαντες τόν νόμο Του, αλλά εκείνοι πού τόν τήρησαν. Γι' αυτό, πολλές φορές, και οί ειδωλόλατρες, πού άγνοούν τόν νόμο του Χριστού, τόν τηρούν, οδηγούμενοι από τόν έμφυτο φυσικό νόμο (=τήν συνείδηση). Αυτοί δείχνουν τό έργο του νόμου (=τό θέλημα του Θεού) γραμμένο στην καρδιά τους, όταν ή συνείδησή τους δίνει μαρτυρία σ' αυτούς γιά κάθε πράξη. Και οί λογισμοί, (παράλληλα μέ την συνείδηση), θά τους κατηγορούν ή θά απολογούνται γι' αυτούς (γιά την εξακρίβωση του καλού), κατά την ήμέρα πού θά κρίνει ο Θεός τά κρυπτά των ανθρώπων, διά του Ίησου Χριστού, όπως σās έκήρυξα (=κατά τό Ευαγγέλιό μου)» (Ρωμ. 2, 13-16).

Άν έτσι λειτουργεί ή συνείδηση, πόσο σημαντικό πράγμα είναι ή έπιμέλειά μας γιά αυτήν, πού οφείλουμε νά καταβάλλουμε ως χριστιανοί! Η έπιμέλεια συνίσταται στην έρευνα της συνείδησης μέ βάση τις έντολές του Χριστού: τί κάναμε καλώς και τί όχι. Μετά έρχεται ή μεάνοια και ή διάθεση πρός διόρθωση, σύμφωνα μέ την προτροπή του Χριστού: «μετανοείτε γιάτί πλησίασε ή βασιλεία των ουρανών». Και ακολουθεί τό τελευταίο στάδιο: ή «έκκαθάριση», τό «σβήσιμο» των άμαρτιών μας. Αυτό είναι έργο του ιερέα-πνευματικού πατέρα πού ένεργεί έξ όνόματος του Χριστού. Πρόκειται γιά την άφεση, την συγχώρηση των άμαρτιών. Έτσι άποκαθίσταται ή κοινωνία αγάπης μέ τόν Χριστό και ειρηνεύει ή ψυχή του ανθρώπου.

Αρχμ. Νίκων

ΛΥΧΝΙΑ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ

Μηνιαίον Περιοδικόν

Ι. Μητροπόλεως Νικοπόλεως και Πρεβέζης

Έκδότης: Μητροπολίτης Νικοπόλεως και Πρεβέζης
Χρυσόστομος

Υπεύθ.: Αρχμ. Νίκων Κουτσίδης • ΤΗΛ. 2682051161
Κωδικός 270360

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2025 • Άρ. Φύλλου 509 • Έτος ΜΕ'

Διανέμεται δωρεάν • Εισφορές δεκτές
Έκδοτική Παραγωγή «ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.»
Αθήνα

